

Maar wij vinden het wel opmerkelijk. Wij wijzen er op ter ondersteuning van onze bewering van daareven, dat het „weeke hart in de breuke” meer de breuke ziet, dan dat het die breuk wil herstellen.

En o wee, als men de breuke wil gaan zien, omdat dat zoo uitkomt in den loop der dingen.

Waarom haakt de docent in een wetenschappelijk woord zich vast aan een zinnetje, dat achter Utrecht 1905 ligt en waarom werpt hij zich, om de „richting” te hecritiseren, niet met alle macht op dat officiële woord van heel een kerken-groep?

Waarom?

Wij weten het niet.

Maar wij weten wel dit: als de docent dat gedaan had, dan zou hij minder stevig hebben kunnen zitten in het zadeld van zijn rectoralen rit. Dan zou hij hebben moeten erkennen: broeders, wij hebben het erg vaak over „de breuke”, maar kijk eens aan: de broeders van den overkant hebben allang gezegd, dat zij geen breuke willen en zij zijn aan onze bezwaren tegemoet gekomen.

En als dan heel Apeldoorn zeggen zou: maar de breuke is er toch, en wij willen ze weer eens goed en ferm zien, nu, dan zouden wij er niets op tegen hebben. Als men dan maar geen paarden van stal haalt, die allang opgeborgen zijn; als men dan maar geen raadseltjes opgeeft, waarop allang een proeve van oplossing ingediend is. Want dat de docent hier achter Utrecht terugrijpt en zich niet met alle tien wetenschappelijke vingers vastklemt aan wat de kerken hebben gezegd, dat is een van de vele bewijzen, dat men de oplossing, de heeling van de breuke zoo lang mogelijk uitstelt, al zal het (we zitten toch in de psychologie) misschien onbewust zijn. Men negeert het gegeven antwoord en vraagt maar weer van voren af aan.

De kwestie is dus onzuiver gesteld, wat die „richting” betreft.

Dat is de eerste jammer.

En de tweede is niet minder groot.

Want óók als we alleen bij Dr. Kuyper blijven staan, stelt de rectorale rede van docent v. d. Schuit de kwestie geheel onzuiver. Daarover een volgenden keer.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Voorgaan in 't gebed.

Een nog jonge broeder, maar die, in onderscheiden levensverhoudingen en functies, gedurig geroepen wordt, anderen voor te gaan in 't gebed, klaagt me zijn nood, dat hij daarmee maar niet in 't reine kan komen. Terwijl 't hem anders nooit aan vrijmoedigheid hapert, zelfs niet als hij in kleinen of grooten kring het woord moet voeren, begeeft hem op eens alle moed, zodra hij zal voorgaan in het gebed.

Die onvrijmoedigheid beklemmt hem in die mate, dat hij niet de gepaste woorden kan vinden voor wat hij zou willen vragen, en dat zijn bidden anderen eer dreigt te ontstichten dan dat ze er in meebidden zouden.

Hij poogde zich uit zijn moeilijkheid te redden, door geruimen tijd zijn gebeden vooraf op te stellen, en vervolgens van buiten te leeren.

Vrede had hij daarmee echter nooit ten volle, en in 't geheel niet meer, sinds hij ergens over die wijze van doen een zeer scherpe critiek las.

En hij eindigt met in deze verlegenheid raad te vragen.

Gemakkelijk te geven is deze niet.

Want zóó veel-voorkomend als de moeilijkheid is, waarmee onze inzender te kampen heeft, zóó verschillend zijn de oorzaken. Bij den een vaak zoo heel andere dan bij den ander. Ook hier geldt daarom, wat ik, als ik raad poog te geven, telkens weer herinneren moet: dat niet alle zieken, en zelfs niet alle patiënten, die aan eenzelfde kwaal laboreeren, haast vinden bij hetzelfde recept. En omdat ik doorgaans niet het genoegen heb m'n vragers en vraagsters persoonlijk te kennen, moet ik dus in mijn raadgevingen zeer algemeen blijven. Hoogstens kan ik verschillende gevallen als mogelijk veronderstellen, en voor elk geval een vingerwijzing geven, om het aan het oordeel mijner lezers zeiven over te laten welk geval het hunne het meest nabij komt.

Nu kan ik, bij het beantwoorden van de gestelde vraag, al dadelijk beginnen met twee rubrieken van gevallen uit te schakelen.

De eerste omvat de menschen, die in 't algemeen,

en onder alle omstandigheden veel moeite hebben, al sprekend, voor hun gedachten een behoorlijken vorm te vinden.

De tweede is de rubriek van de beschaamde en verlegen naturen, die wel de woorden tot hun beschikking zouden hebben, maar die den moed niet kunnen grijpen om in grooter of kleiner kring, in welken vorm ook, het woord te voeren.

De inzender behoort blijkbaar niet tot de ééne noch tot de andere groep. Hem ontbreekt niet de gave om zijn gedachten in behoorlijken vorm onder woorden te brengen, en evenmin de vrijmoedigheid om in gezelschap of vergadering op te treden.

Alleen als hij geroepen wordt, in 't gebed voor te gaan, voelt hij zich op eenmaal beklemd.

Formeel heeft vragers derhalve al wat er noodig is, om in het gebed voor te gaan.

Er moet dus iets materieels in zijn zieleleven zijn, dat hem daarbij in den weg treedt.

Dat kan allerlei zijn: méér dan ik hier opsommen kan. Laat me enkele dingen noemen.

Het kan zijn: gebrek aan gebedsoefening in het verborgene. Want wie niet gemeenzaam werd met het gebed in het verborgene, zal zich niet vertrouwd gevoelen met het gebed ten aanhoore van anderen.

Het kan ook zijn, dat het gebed in 't verborgene wel niet ontbreekt, maar dat het sleurwerk werd, een gedachteloos prevelen van een reeks vaste uitdrukkingen en zinnen waaraan men zich langzamerhand gewende, zonder ernstig pogen om in te dringen in de noden van hart en leven en die, telkens weer naar men ze vindt, welbewust en klaar voor den Heere uit te spreken.

Wie in deze zonde verliep, zal er schrikkelijker gevolgen nog van dragen, maar hij zal, als hij geroepen wordt om bewust en voor anderen oor voor een of andere bepaalde zaak, voor eenig belang of eenigen arbeid Gods aangezicht te zoeken, niet voort kunnen.

Wat ons ook verlegen kan doen staan tegenover het voorgaan in het gebed, kan zijn de gewoonte, ons persoonlijk gebed altoos zich te laten bewegen om onze eigene noden en behoeften, en er geen plaats in te geven aan belangen buiten ons, als we die bij het overluid gebed, in grooter of in kleiner kring, doorgaans voor God moeten brengen.

Verder kan deze onvrijmoedigheid gevolg zijn van een voortdurend bevelte conscientie.

Ik dank hier vooral aan seksuele zonden. Reeds in 't verborgene gebed werpen ze slagboomen voor onze voeten. Doch die slagboomen worden rotsblokken bij het gebed in het openbaar.

Ook een slordige levenswandel in het algemeen kan ons, in den kring die er getuige van is: huisgezin, familie, vereenigingen, den mond sluiten voor overluid gebed.

Niet minder doen dat menschenvrees en ijdelheid — twee zusters, die gewoon zijn niet zonder elkaar uit te gaan. We beginnen dan met te denken aan ons-zelfen: hoe we het er af zullen brengen; of we niet misschien zullen blijven steken, enz. We gaan voort met onze gedachten te hebben bij de menschen die ons hooren bidden: hoe ze het vinden en wat ze er straks onder elkaar van zeggen zullen. En in de botsing tusschen deze diepzondige overleggingen en den eisch van 't gebed als opheffing der ziel tot God lijden we dan schipbreuk.

Naast deze oorzaken zijn er zeker nog tal van andere te noemen. Doch dit zijn, denk ik, wel de voornaamste.

Wie anderen met vrijmoedigheid in het gebed zal voorgaan, moet derhalve de verborgene gebedsoefening niet verzuimen, de wacht betrekken tegen alle gedachte-loos bidden, aan allerlei belang, buiten zijn persoonlijk leven, in zijn persoonlijk bidden een plaats geven; ernstig waken tegen beleving van zijn conscientie door verborgene zonden en niet minder tegen de verhuidering van zijn gebed door slordigen wandel, en voorts er zich in oefenen zich zelf en de menschen zóó klein en nietig te zien in vergelijking met den Hoog-heilige en -heerlijke dien we in ons bidden aanroepen, dat we hen in ons bidden vergeten en alleen denken aan onzen God.

Ernstig verborgene gebed om dit alles zal wel de zekerste weg zijn om te komen tot het rechte bidden in naam van anderen.

Doch ook over de andere toch nog een enkel woord. Zoowel tot hen als tot onzen God moeten we bij 't voorgaan in 't gebed in de rechte verhouding staan. We moeten hen niet aanzien als toehoorders, als getuigen, en nog veel minder als beoordeelaars, maar als de menschen in wier naam en als wier mond we zullen gaan bidden.

lege, ontleend aan een „In Memoriam” van Ds. Tazelaar van Weesp. Daarna gaat Prof. Bouwman aldus voort:

Evenwel werd zijn onderwijs niet bevredigend geacht. De Synode van Zwolle, 1882 (Hand. van het College van Hoogleraren, 21 Sept. 1882; Hand. der Synode van Zwolle, 1882, Art. 163, 179 en 203) drong er bij hem op aan, dat hij „in aanmerking nemende, dat zijn fysieke krachten ontoereikend zijn om te kunnen voldoen aan de veelzijdige en veelomvattende eischen, aan een nauwgezette vervulling van de betrekking van Docent aan de Theol. School verbonden” ontslag zou vragen. Na het ontslag als Docent leefde hij als een kluisenaar. Altijd dacht en peinsde en schreef hij. En als hij moede was van het denken, greep hij naar het penseel en schilderde op niet onverdienstelijke wijze. Den 13en Januari 1913 is hij in den Heere ontslapen.

Op dit gedeelte werd nog niet zoo lang geleden — vandaar dat ik er eerst nu over schrijf — mijn aandacht gevestigd door een van Steketee's familiebetrekkingen, die er zeer pijnlijk door was getroffen. Dit is ook wel te begrijpen Immers nu wordt maar niet in een krant, die ook wel wat zeggen moest over een kwestie, in het voorjaar van 1914 aan de orde van den dag, doch in een min of meer officiële geschiedenis der Theologische School, door haar geschiedkundige specialiteit geschreven, gezegd, dat hij geen docent kon zijn, ja zelfs dat zijn benoeming een fout geweest is, en dat wel op gezag al weer van Ds. Van der Linden, die, naar het heet, hem „van nabij gekend heeft”.

We moeten daarom beginnen met ons in gemeenschap te stellen met hen; met ons één te voelen met hen, en ons af te vragen, wat zij, konden ze het ons zeggen, daarom geboden zouden willen hebben.

Als we zóó priesterlijk voorgaan in het gebed is priesterlijk werk; er moet bij geofferd worden; we moeten er allereerst ons-zelfen bij offeren — ons in liefde vereenigen met hen wier mond we hebben te zijn tot God — zullen ze ophouden critici te zijn voor ons heel, zullen ze ons niet meer neerhalen bij ons bidden, maar zal de gemeenschap met hen ons veeleer steunen en opheffen.

V.

F.

MUZIKALE KRONIEK.

XIV.

Het feestconcert der C. O. V. te Amsterdam.

De Amsterdamsche Christelijke Oratoriumvereniging vierde haar twintigjarig bestaan en deed dit natuurlijk met een concert. Ik heb gaarne voldaan aan de uitnodiging om op te gaan met de feesthoudende menigte, en woonde het eerste deel der uitvoering bij; tot mijn leedwezen moest ik in de pauze vertrekken, zoodat ik van het tweede deel geen indrukken kan weergeven.

Wie niet wist, dat er iets bijzonders aan de hand was zou het toch wel aanstands bemerkt hebben zoodra hij zijn zetel innam. Immers trof hij een uitverkocht huis, waaraan zelfs het bekende blauwe zaaltje, dat wel gelegenheid tot hooren maar niet tot zien geeft, hulpdienst moest bewijzen; bloemen en palmen sierden het podium; een blijde stemming was bij koor en auditorium duidelijk waarneembaar; en toen Schoonderbeek een punt van zijn neus liet zien, daverde de zaal van het blijde geklap. Hij zelf scheen ook blijde met de blijden; zijn koor kreeg in de bekende armgebaren, toen hij naar den dirigeerstool afdaalde, meermalen de opwekking om nu eens te toonen wat ze konden en hun beste beentje voor te zetten. En het behoefde geen twijfel te wekken of deze uitnodiging van den sympathieken leider weerklank zou vinden bij zijn goed gedisciplineerde en hem geheel toegewijde volgelingen.

Ook het programma was feestelijk. Misschien zeg ik beter: was in correspondentie met het feest. Het bestond niet uit één groot werk, zoodat de C. O. V. ze pleegt te geven, doch uit een vrij groot aantal nummers, alle gekozen voor dit speciale doel.

In de eerste plaats beantwoordde aan de geschiedenis en den arbeid der vereeniging de verdeling in feitelijk twee concerten; het eerste (voor de pauze) onder directie van Schoonderbeek, het tweede (na de pauze) onder leiding van Hubert Cuypers. De verklaring ligt daarin, dat sinds Schoonderbeek's ernstige ziekte, die deed vroezen of hij wel ooit weer achter den lessenaar zou plaats nemen, Cuypers, die eerst hem vervangen had zoolang zijn ongesteldheid hem het dirigeren belte, nadien met hem de taak van de muzikale leiding der vereeniging heeft gedeeld, zoodat nu beiden ook recht er op konden doen gelden om een deel van dit feestconcert onder hun directie te doen staan.

Behalve deze hoofdindeling in tweeën was ook verder het programma symmetrisch samengesteld.

Het eerste en het tweede deel begonnen beide met een feestelijk orkestnummer om er de stemming in te brengen en te houden. Onder leiding van Schoonderbeek ging Weber's Jubelouverture (waarover straks nader), onder die van Cuypers zou de ouverture van Wagner's Meistersinger hulde brengen aan het koor. In het eerste deel volgden dan twee Bach-nummers: een fragment uit Cantate 190

„Van nabij gekend.” Het laat zich verdedigen. Inderdaad is Ds. Van der Linden nog student geweest, terwijl Steketee al aan de school verbonden was; wel niet lang, slechts twee jaar (1872-'74), en hij zal toen wel geen college meer van hem gevolgd hebben, dat zijn onderwijs inzonderheid het litterarisch gedeelte der opleiding betrof, maar hij kwam wel af en toe bij hem aan huis. Doch op die wijze hebben tientallen van studenten den docent Steketee „van nabij gekend”, ja er zijn er verscheidene, die hem van veel meer nabij gekend hebben. Ik heb mijn Moeder, die in die jaren met mijn Oom samenwoonde, de vraag gesteld, of de verhouding van Ds. Van der Linden tot hem zóó nauw was, dat er eenige reden is aan zijn oordeel een bijzonder gezag toe te schrijven, en zij heeft daarop beslist ontkennend geantwoord. Ik weet niet, op welke gronden die mededeeling van Prof. Bouwman berust, maar ik voor mij kan volstrekt niet inzien, waarom wel het oordeel van Ds. Van der Linden vermeld moet worden en dat van zoovele anderen, als Prof. Van Velzen, Prof. Bavinck, Ds. de Gens, Ds. Koo-wenhoven, Ds. Landwehr, Ds. Bouma, Ds. Renkema — toch ook wel mannen, die genoemd mogen worden — welke zijn onderwijs geprezen en zijn heengaan betreurt hebben, eenvoudig verzwegen.

Maar — zoo vraagt ge — heeft Ds. Van der Linden Steketee misschien na zijn Kamper periode „van nabij gekend”? Ik weet niet, of hij hem nog ooit ontmoet heeft, maar wel heeft hij nog eenig contact met hem gehad. Hij heeft n.l. deel uitgemaakt van een commissie, door de Synode van 1885 benoemd om met den oud-docent te spreken. Bij de Synode was de vraag ingekomen, waarom geen volledige uitvoering gegeven

„Singet de
het koor
in allen L
soliste M
Math. Nieu
en van Mo
gedeelten
rende ver
(onder Sch
tie, het T
Zoo vie
gramma o

Of het
Dat is in
tie van
toch ook
wel, dat z
geeft van
het te zee
voldoen.
had kunne
kaarsje br
Dit bleef
avond tuss
geen kwa
wel en ha
behoeven
kumen kie
en dan is
Mar ve
Ik begr
dat in deze
zulk een
der uitvoe
een tweet
hooren. D
reeds uit
medewerke
ken, in e
nochtans
standige u
schiedenis
dan zou a
kunnen zij
uit te bli
hebben gel
tuurlijk ov
karakter v
eeniging.

De num
in nog ste
ring”, zon
vereening
tate van
zijn in de
avond, we
nog veel d
heeft dit r
voor dient
gelegenheid

Zoo bleef
en Cuypers
zeggen, dat
thuis beho

Ik zou
nijn beoor
ma, wann
het hier zo
van mensc
van het d
zingen Go
het daver
einde der
kon vertolk
voor de i
Peltenburg.

werd aan
m.a.w. wa
genoot, zij
Na eerst in
de Synode
die hierover
(Handeling
de Synode
had haar in
geren om
Art. 182, m
gerapporte
danig” will
spreken „ov

Naar mijn
komen gelij
kon, maar
het gebeurde
de fout te
karakter wa
met eenige
gestaan heb
was haar le
goed te m
sprake: de
hem over te
dat geheel b

Van die e
uitgemaakt
gedungeerd
ven verslag
om met den
de Synode

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

De Afzetting van den Docent A. Steketee.

III.

In Prof. Bouwman's werke „Onder Veilige Hoede” lezen we op p. 37—38 het volgende:

Adriaan Steketee werd 26 Augustus 1846 te Nieuwduin (Z.) geboren. In de stille dorpspastorie groeide hij op. Als knaap bezocht hij het gymnasium te Middelburg. Hier kwamen, evenals later aan de Theologische School, zijn uitstekende gaven aan het licht. In 1869 candidaat in de theologie geworden, aanvaardde hij eene roeping naar Zaamslag, waar hij met liefde arbeidde en waar zijn werk zeer gewaardeerd werd. Den 10en Juni 1872 werd de jonge predikant benoemd tot leeraar aan de Theologische School op een tractement van f1600 's jaars. Het onderwijs in de oude talen werd aan zijne zorg toevertrouwd. Hoe fijnbesnaard zijn geest was, bleek, toen hij 20 September 1873 zijn ambt aanvaardde met een rede over „het nut der wetenschappen voor den mensch en in 't bijzonder voor den Evangeliedienaar”. Omtrent zijn persoon en arbeid schreef Ds. J. van der Linden, die hem van nabij gekend heeft:

Hierop volgt het stuk, dat we in ons eerste artikel hebben opgenomen, tot en met de zinsnede: „Zijn benoeming te Kampen is een fout geweest”; en dan nog een citaat, dat hier niet ter zake doet, over Steketee's omgang met zijn studenten buiten het col-